

**RAPPORT
PERIODIEK KWALITEITSONDERZOEK
school voor Voortgezet Onderwijs
Rijnlands Lyceum Cobham**

School : Rijnlands Lyceum Cobham
Vestiging(en) : Cobham
Afdeling(en) : Voortgezet Onderwijs

Plaats : -
BRIN-nummer : 6895
Onderzoeksnummer : 56297

Uitvoerend inspecteur(s): Dhr. drs. R.J. Ensing

Datum schoolbezoek : 20 en 21 april 2005
Datum vaststelling : 6 juli 2005

Handtekening eerstverantwoordelijke inspecteur:

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	5
2 DE UITGANGSSITUATIE	7
3 HET KWALITEITSPROFIEL	11
4 BESCHOUWING	13
5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT	19
BIJLAGE I	21
BIJLAGE II	27

1 INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs bezocht Rijnlands Lyceum Cobham in het kader van een periodiek kwaliteitsonderzoek (PKO). Dit PKO vond plaats op 20 en 21 april 2005.

Daarbij heeft een onderzoek plaatsgevonden naar kwaliteitsaspecten, op grond van het door de inspectie gehanteerde waarderingskader. In de u toegezonden brochures 'Veranderend toezicht' en 'Toezichtkader Voortgezet Onderwijs; inhoud en werkwijze van het inspectietoezicht conform de WOT' is dit waarderingskader alsmede de achtergronden beknopt weergegeven. Bij een PKO doet de inspectie onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs op de school. Daarbij komen alle acht kwaliteitsaspecten aan de orde: kwaliteitszorg, toetsing, leerstofaanbod, tijd, onderwijsleerproces, schoolklimaat, zorg en begeleiding en opbrengsten.

Na overleg met de school, kan de inspectie specifieke accenten leggen. Bij uw school was dat niet het geval.

Zoals in het toezichtkader is vastgelegd, gaat de inspectie zoveel mogelijk uit van de gegevens die de school reeds zelf over de eigen kwaliteit heeft verzameld. Zo sluit de inspectie aan bij de specifieke situatie van de school en wordt de school bovendien niet onnodig belast. Uw school heeft geen relevante documenten ingestuurd die op uw zelfevaluatie-activiteiten betrekking hebben.

De opzet van het onderzoek

Het periodiek kwaliteitsonderzoek bestaat uit de volgende activiteiten:

1. Analyse van, indien beschikbaar, zelfevaluatiedocumenten en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd.
2. Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
3. Schoolbezoek:
  - a. gesprekken met de coördinator van de buitenlandse vestigingen van het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de locatiedirectie van Cobham
  - b. gesprek met de headmaster van Reeds School Cobham
  - c. gesprekken met de docenten
  - d. gesprekken met de leerlingen
  - e. gesprekken met ouders
  - f. lesbezoeken.

De inhoud van het rapport

Het onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs levert een kwaliteitsprofiel van de school op. Na een korte beschrijving van de uitgangssituatie van de school (hoofdstuk 2), wordt in hoofdstuk 3 dat profiel in een schema op hoofdlijnen weergegeven. Dit profiel bestaat uit waarderungen die allemaal tijdens dit inspectiebezoek zijn gegeven.

In hoofdstuk 4 wordt een beschouwing gegeven over de geconstateerde kwaliteit en wordt deze onder andere gezien in relatie tot de context of uitgangssituatie van de school.

In hoofdstuk 5 is het vervolgtoezicht aangegeven en worden, indien noodzakelijk, aanwijzingen vermeld met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet.

Bijlagen

Bij het rapport zijn twee bijlagen gevoegd. Bijlage 1 geeft de waardering per kwaliteitsaspect en op de onderliggende indicatoren. Bijlage 2 beschrijft kort ieder kwaliteitsaspect.

2 DE UITGANGSSITUATIE

Algemeen

Het Rijnlands Lyceum Cobham is een van de drie buitenlandse dependances van het Rijnlands Lyceum in Wassenaar. Het Rijnlands Lyceum Wassenaar is een neutraal-bijzondere school voor voortgezet onderwijs die op de vestiging in Wassenaar vmbo-tl, havo, atheneum, gymnasium en tweetalig onderwijs verzorgt en op de vestiging in Den Haag (The International School of The Hague) onderwijs aanbiedt in het kader van het IGCSE (International General Certificate of Secondary Education) en het IB (International Education). Het Rijnlands Lyceum Wassenaar heeft drie buitenlandse vestigingen: sinds 1988 in Cobham, sinds 1991 in Aberdeen en sinds 1994 in Muscat. Het streven is erop gericht dit aantal uit te breiden. De opzet van de buitenlandse vestigingen vertoont sterke overeenkomsten met die van het tweetalig onderwijs in Nederland.

De buitenlandse vestigingen, opgericht op verzoek van oliemaatschappijen, vallen onder de subsidieregeling van het onderwijs in de Nederlandse Taal en Cultuur (NTC) in het buitenland. De betreffende subsidie is primair bedoeld voor leerlingen van Nederlandse staatsburgers die in het buitenland verkeren en voor wie bij terugkeer sprake moet zijn van een goede aansluiting met het onderwijs in Nederland. De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft de Stichting Nederlands Onderwijs in het Buitenland (NOB) met de uitvoering van de subsidieregeling belast.

De subsidieregeling voor het Primair Onderwijs bestaat sinds 1989 en voor het Voortgezet Onderwijs is eenzelfde regeling van kracht sinds 1 augustus 1997.

Het gaat bij dit type onderwijs in de meeste gevallen om lessen in de Nederlandse Taal en Cultuur voor leerlingen die op een andere school zijn ingeschreven en daar het reguliere programma volgen. In deze situatie echter is het NTC-onderwijs volledig geïntegreerd binnen Reed's School Cobham, een Engelse Public (Boarding) School in Surrey. Dit houdt in deze situatie in dat de Nederlandse docenten niet alleen lessen in de Nederlandse Taal en lessen in Cultuur (kennis van de Nederlandse samenleving, in onder meer sociaal, historisch en aardrijkskundig opzicht binnen het vak Nederlandkunde) verzorgen, maar ook wiskunde, (voor een deel) Engels, Duits, Frans. Daarnaast volgen de leerlingen vanaf klas 3 ook biologie en natuurkunde en vanaf klas 4 de vakken CKV (culturele kunstzinnige vorming) en ANW (algemene natuurwetenschappen) in het Nederlands. Voor al deze vakken zijn de kerndoelen en de examenprogramma's zoals die in Nederland gelden, kaderstellend. De leerlingen volgen de andere vakken in het Engels op Reed's School Cobham samen met de Engelse leerlingen en leerlingen van andere nationaliteiten. In goed overleg is deze verdeling van vakken tot stand gekomen; de keuzen die zijn gemaakt beogen een zo optimaal mogelijke aansluiting met het onderwijs in Nederland. In beginsel verzorgt het RLC het afgesproken deel van het onderwijs voor vmbo-tl-leerlingen tot en met klas 3 en voor havo-/vwo-leerlingen tot en met klas 4. De leerlingen die teruggaan naar Nederland worden op die manier voorbereid op een van de reguliere examentrajecten: vmbo-tl, havo of vwo. Alle leerlingen sluiten in klas 4 de vakken op Reed's School Cobham af met het Engelse General Certificate of Secondary Education (GCSE). De leerlingen die vervolgens op Reed's School Cobham blijven om de A-levels te behalen, kunnen in NTC-verband Nederlands blijven volgen tot en met klas 6 en dit traject afsluiten met een examen Nederlands binnen de systematiek van de A-levels. Een enkele leerling kiest ervoor om het International Baccalaureate te gaan volgen op de American Community School Cobham of op een andere school.

De NTC-locaties vallen in de meeste gevallen onder de verantwoordelijkheid van een lokaal bestuur, maar de buitenlandse vestigingen van het Rijnlands Lyceum Wassenaar vallen onder de verantwoordelijkheid van de Stichting Backershagen, een nevenstichting van de Stichting Het Rijnlands Lyceum. Alle NTC-locaties hebben net als Nederlandse scholen de verplichting een schoolplan en een schoolgids op te stellen. Het raamschoolplan en de raamschoolgids van de Stichting NOB zijn daarbij richtinggevend. Het (raam)schoolplan en de (raam)schoolgids behoeven de goedkeuring van de Nederlandse Onderwijsinspectie; deze voert tevens het toezicht uit. Het Rijnlands Lyceum Cobham is op 15 en 16 oktober 1997 voor de eerste maal door de Inspectie van het Onderwijs bezocht en op 23 en 24 maart 2000 voor de tweede maal. Dit rapport is voor het NTC-Rijnlands Lyceum Cobham (verder te noemen 'de school') dus het derde rapport.

Leerlingenpopulatie

De doelgroep waarvoor de NTC-locatie is gesticht, is per definitie homogeen. Ook sociaal-economisch gezien is dat het geval: de meeste ouders van de leerlingen behoren tot de hoger opgeleiden en/of beter gesitueerden. Bijna alle leerlingen hebben de Nederlandse nationaliteit; de school telt enkele Vlaamse leerlingen. Van de Nederlandse leerlingen is er één intern. Van het totaal aantal leerlingen op Reed's School Cobham verblijft ongeveer een vijfde deel intern. De leerlingen op NTC-locaties zijn in drie groepen te onderscheiden:
taalsituatie 1: beide ouders spreken Nederlands met de leerling(en)
taalsituatie 2: een van de ouders spreekt Nederlands met de leerling(en)

taalsituatie 3: een van de ouders heeft een Nederlandse achtergrond, maar spreekt de taal niet consequent met de leerling(en).
Bijna leerlingen die op het moment van het onderzoek het NTC bezoeken, komen uit taalsituatie 1. Eén leerling komt uit taalsituatie 2 en één leerling heeft weliswaar Nederlandse ouders, maar spreekt thuis ook veel Engels. Het leerlingenaantal is redelijk stabiel. Op het moment van het inspectiebezoek zijn er 23 leerlingen die NTC volgen. De leerlingen zijn als volgt over de klassen verdeeld:

S1: 9 leerlingen

S2: 6 leerlingen, van wie 2 leerlingen binnen het NTC-verband alleen Nederlands volgen

S3: 4 leerlingen

S4: 6 leerlingen

S5: 1 leerling, die in NTC-verband alleen Nederlands volgt in het kader van de A-levels (en om roostertechnische redenen ook Duits)

S6: 5 leerlingen, die in NTC-verband alleen Nederlands volgen in het kader van de A-levels.

De meeste leerlingen zijn afkomstig van de Nederlandse basisschool in Woking, de Prins Willem Alexanderschool. Deze school heeft circa 160 leerlingen. Een enkele leerling is tussentijds ingestroomd vanuit Nederland of een ander land. Reed's School Cobham heeft ook twee Nederlandse leerlingen die het NTC niet volgen, maar die geheel in het Engelse systeem zijn opgenomen.

In het verleden waren bijna alle ouders van de leerlingen werknemers van Shell, maar deze groep maakt nog maar een derde deel uit van het totaal. De andere ouders werken in het bedrijfsleven of het bankwezen. Het patroon van in-, door- en uitstroom is nogal onvoorspelbaar. Hierin speelt mee dat meer bedrijven werken met locale contracten in plaats van uitzendingen. De school constateert in ieder geval dat het aantal leerlingen dat na het GCSE-examen kiest voor de A-levels of voor het IB toeneemt ten opzichte van het aantal leerlingen dat het voortgezet onderwijs afrondt in Nederland.

Personeelssituatie

Het Rijnlands Lyceum Wassenaar heeft voor de buitenlandse vestigingen een coördinator aangesteld die verantwoordelijk is voor de algemene leiding. Het gaat daarbij om de afstemming van het beleid tussen het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de buitenlandse vestigingen onderling en tussen de buitenlandse vestigingen en de partnerscholen in het land van vestiging. De beleidsterreinen zijn het onderwijskundig beleid, het financiële beheer, het personeelsbeleid, de interne en externe communicatie en de voorlichting over actuele ontwikkelingen in het Nederlandse onderwijs. De coördinator heeft wekelijks contact met de locaties en bezoekt deze regelmatig.

Het Rijnlands Lyceum Cobham heeft net als de andere buitenlandse vestigingen een locatie-coördinator die is belast met de dagelijkse leiding. Zij is als zodanig vanaf het lopende cursusjaar in functie. Zij is tevens docent en heeft als enige een fulltime aanstelling. De andere vijf docenten zijn op parttime basis aangesteld. In beginsel zijn de locatie-coördinatoren in dienst van het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de part time docenten bij Reed's School Cobham. Drie van de zes docenten werken met een ontheffing voor de vereiste bevoegdheid. Voor twee docenten wordt op afzienbare termijn vervanging geregeld wegens zwangerschap.

Vier van de zes docenten zijn mentor en decaan voor een bepaald leerjaar. Als zodanig werken zij nauw samen met de guidance teacher en de mentoren van Reed's School Cobham en met de decaan van het Rijnlands Lyceum Wassenaar.

De docenten scholen zich door intervisie met elkaar, met collega's van Reed's School Cobham, met collega's in Nederland en door deel te nemen aan de inservice trainingen van Reed's School Cobham. Om de scholing van docenten een nog structureler karakter te geven, werkt het Rijnlands Lyceum Wassenaar aan het opzetten van een interactief scholingsprogramma.

De school heeft verder een secretaresse in dienst die een belangrijke ondersteunende rol vervult op verschillende beleidsterreinen.

Huisvesting

Het NTC-onderwijs wordt gegeven in een apart, goed verzorgd gebouw van Reed's School Cobham, het zogenaamde Dutch Department. Men heeft de beschikking over ICT-faciliteiten met internetaansluitingen. Een whiteboard is in bestelling. Verder mag de school gebruik maken van alle faciliteiten van Reed's School Cobham. Het Rijnlands Lyceum Cobham beschikt over een goed gesorteerde bibliotheek met Nederlandse werken, maar de leerlingen mogen ook gebruik maken van de grotere, Engelstalige bibliotheek van Reed's School Cobham.

Marktpositie

Het Rijnlands Lyceum Cobham biedt als enige school in Cobham NTC-onderwijs aan op het niveau van het voortgezet onderwijs. Daarmee is de positie van de school binnen het totaalaanbod van scholen voor voortgezet onderwijs bijzonder. De context van Reed's School Cobham is heel positief en de samenwerking is uitstekend. In een gezamenlijke brochure wordt het Rijnlands Lyceum Cobham genoemd als een structureel onderdeel van het totale aanbod op Reed's School Cobham. Reed's School Cobham heeft in Cobham een goede naam, mede doordat het aanbod niet alleen academisch van karakter is, maar ook de totale ontwikkeling van de leerlingen wil stimuleren. De leerlingenpopulatie is gemengd.

De contacten met het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de andere buitenlandse vestigingen zijn structureel en eveneens van grote betekenis voor de kwaliteit van het onderwijs.

Samengevat kan worden gesteld dat de context van de school enerzijds kenmerkend is voor veel NTC-locaties, maar anderzijds dat binnen de stimulerende context van Reed's School Cobham geen belemmerende factoren aanwezig zijn om goed NTC-onderwijs te realiseren. De op handen zijnde tijdelijke vervanging van twee docenten zal naar verwachting geen bijzondere problemen opleveren.

3 HET KWALITEITSPROFIEL

Het kwaliteitsprofiel van Rijnlands Lyceum Cobham bestaat uit waarderingen die op acht kwaliteitsaspecten zijn gegeven, welke in onderstaand schema zijn weergegeven. De kwaliteit van Rijnlands Lyceum Cobham is beoordeeld op 8 kwaliteitsaspecten, geordend in drie domeinen te weten Zorg voor kwaliteit, Onderwijs en leren en Opbrengsten. De oordelen zijn in het onderstaande schema samengebracht.

De waarderingen worden op de volgende wijze uitgedrukt:

1. Slecht	Voor alle of vrijwel alle indicatoren geldt dat ze niet of nauwelijks bijdragen aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
2. Onvoldoende	Eén of meer normindicatoren dragen onvoldoende bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
3. Voldoende	De normindicatoren dragen in voldoende mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect. De kwaliteit van sommige indicatoren kan worden verbeterd.
4. Goed	Alle indicatoren dragen in voldoende of hoge mate bij aan het realiseren van het kwaliteitsaspect.
5. NTB	Dit kwaliteitsaspect is niet te beoordelen.

In bijlage 1 bij het rapport is een overzicht opgenomen van alle indicatoren met de waarderingen door de inspectie.

In bijlage 2 is een korte beschrijving opgenomen van ieder kwaliteitsaspect. In de eerder genoemde brochure vindt u daarover nog meer informatie.

Kwaliteitsprofiel Rijnlands Lyceum Cobham

Domein: Zorg voor kwaliteit

	1	2	3	4
1. Kwaliteitszorg		●		
2. Toetsing			●	

Domein: Onderwijs en leren

	1	2	3	4
3. Leerstofaanbod				●
4. Tijd			●	
5. Onderwijsleerproces				●
6. Schoolklimaat				●
7. Zorg en begeleiding			●	

Domein: Opbrengsten

	1	2	3	4	5
8. Opbrengsten					●

4 BESCHOUWING

In dit hoofdstuk wordt een beschouwing gegeven over de kwaliteit van het onderwijs op de school.

Het NTC-onderwijs zoals dat op het Rijnlands Lyceum in Cobham wordt verzorgd, kenmerkt zich door een zorgvuldige en vakkundige benadering. Er is sprake van een geslaagde integratie met Reed's School Cobham, een Engelse school voor voortgezet onderwijs. De leerlingen en hun ouders zijn tevreden. Doordat de school deel is van een groter geheel, zowel binnen het verband van het Rijnlands Lyceum als binnen Reed's School Cobham, is er geen sprake van de geïsoleerde positie die veel NTC-locaties kenmerkt. De school stemt regelmatig af met het Rijnlands Lyceum in Wassenaar en de andere twee buitenlandse vestigingen van het Rijnlands Lyceum. De coördinator, de locatie-coördinator en de docenten tonen zich zeer betrokken bij de leerlingen, de ouders en het onderwijs waar zij voor staan.

In het onderwijsleerproces vallen in het bijzonder de goede onderwijsinhoudelijke invulling van de lessen, de stimulerende didactische en pedagogische aanpak en het positieve schoolklimaat op. De besteding van de onderwijstijd is voldoende effectief en de systematiek van toetsing en leerlingenzorg is voldoende, maar op deze terreinen is nog enige verbetering mogelijk. De resultaten zijn, voor zover deze te beoordelen zijn, positief. De kwaliteitszorg schiet echter tekort: het is absoluut noodzakelijk alle verworvenheden in te bedden in een sluitend systeem van kwaliteitszorg. Alleen op die manier kan worden gegarandeerd dat het goede blijft behouden en verder wordt uitgebouwd.

Nader beschouwd betekent dit - in de volgorde van bijlage 1 - het volgende.

De school heeft zeker een klimaat van **kwaliteitszorg**, maar de systematiek daarbij is voor verbetering vatbaar. Allereerst ontbreekt een actueel en formeel vastgesteld schoolplan, zijnde het bij wet verplichte beleidsdocument. In de beleving van de school vervult de schoolgids voor een deel deze functie, maar de schoolgids is in feite een vertaling van het schoolplan voor ouders en leerlingen. Het schoolplan zou geoperationaliseerde doelstellingen moeten bevatten. Vervolgens moet sprake zijn van een structurele evaluatie om te bepalen in hoeverre de doelen zijn of worden gerealiseerd. Het is van belang daarbij alle partijen te betrekken. Ook moet herkenbaar zijn dat de effecten worden gemeten. Afhankelijk van het resultaat daarvan kan een ontwikkelingsplan worden opgesteld op basis van de vraagstelling wie wanneer op welke ontwikkeling kan worden aangesproken en wat het ontwikkelingsstadium op de diverse beleidsterreinen is. Op deze manier kunnen de verantwoordelijkheden zo diep mogelijk in de organisatie worden gelegd en wordt voor alle betrokkenen duidelijk op welke manier de kwaliteit van het onderwijs wordt gewaarborgd en verbeterd.

De school heeft wel verschillende beleidsdocumenten, maar de onderlinge samenhang daarvan is onduidelijk. Het Rijnlands Lyceum Wassenaar heeft een nieuw schoolplan in ontwikkeling, maar de buitenlandse vestigingen zouden daarin een meer herkenbare plaats moeten krijgen. Ook is denkbaar dat een variant van het schoolplan van het Rijnlands Lyceum Wassenaar wordt ontwikkeld voor de vestigingen in het buitenland. Het schoolplan voor de buitenlandse vestigingen moet in ieder geval, zoals in het raamschoolplan van de Stichting NOB is aangegeven, ingaan op de relatie tussen de verschillende taalsituaties van de leerlingen (zie uitgangssituatie) en het leerstofaanbod. Ook zou aandacht moeten worden besteed aan het verwachtingspatroon van de ouders, gerelateerd aan de verschillende taalsituaties en de inspanningsverplichting die daar vervolgens van school en ouders vanuit moet gaan.

De school heeft weliswaar een aantal heel goede en uitgebreide instrumenten die beogen het onderwijs te evalueren (de brugklasenquête, de enquête voor de onderbouw, de vragenlijst die drie maanden na vertrek van een leerling aan de vervolginstelling wordt gezonden, een enquête van Reed's School Cobham onder de ouders), maar deze zouden meer dan thans het geval is moeten leiden tot een systematische analyse, bijvoorbeeld in de vorm van een jaarverslag. Naar aanleiding daarvan kan het ontwikkelingsplan dan weer worden bijgesteld. Op die manier ontstaat een cyclisch systeem van kwaliteitszorg dat meer en meer het karakter van zelfevaluatie kan krijgen. Zo zou bijvoorbeeld de gekozen ontwikkeling in de richting van meer intervisie een duidelijk kader krijgen als het antwoord op de volgende vragen zou zijn geformuleerd: welke sterkte-/zwakte-analyse ligt aan het besluit ten grondslag, wat wil de school er precies mee bereiken, hoe en wanneer worden de ontwikkelingen geëvalueerd en de effecten gemeten, wie kan of kunnen op de vorderingen worden aangesproken, wanneer wordt bepaald of de doelstelling is bereikt en of het nodig is deze te herformuleren, et cetera.

Gezien de volledige integratie van het Rijnlands Lyceum Cobham met Reed's School Cobham is het van belang de systemen van kwaliteitszorg van beide scholen zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen.

De kwaliteit van de **toetsing** is voldoende, maar de objectiviteit ervan kan nog worden versterkt. De school verzorgt in beginsel het onderwijs tot en met klas 4. Om die reden kan geen waardering worden gegeven voor de kwaliteit van de schoolexamens. Voor toetsen, testen en werkstukken in de onderbouw geldt dat de school zorgt voor inhoudsvaliditeit en betrouwbaarheid door gebruik te maken van methodegebonden en gestandaardiseerde toetsen. Deze toetsen zijn inhoudelijk veelal met collega's besproken en datzelfde geldt voor de toegepaste normering en de condities voor afname. Voor een kleiner deel zijn de toetsen qua inhoud, vorm en aantal nog teveel afhankelijk van de individuele docent. Het inrichten van een toetsenbank voor alle vestigingen van het Rijnlands Lyceum zou een enorm toegevoegde waarde kunnen betekenen. Wanneer leerlingen na de vierde klas hun opleiding willen afronden in Nederland, stemt de school het programma van toetsing en afsluiting (PTA) af op de gekozen school in Nederland. Een deel van het PTA wordt immers al in leerjaar vier gerealiseerd. In de meeste gevallen betreft het hier het Rijnlands Lyceum in Wassenaar.

Het **leerstofaanbod** wordt uiterst zorgvuldig samengesteld: er is sprake van een verantwoorde keuze van vakken en methoden. De methoden zijn actueel en in overeenstemming met de Nederlandse kerndoelen. In beginsel gelden de vakleerplannen, methoden en toetsen van het Rijnlands Lyceum Wassenaar als richtlijnen. Voor Nederlandkunde heeft een docent van het Rijnlands Lyceum in Aberdeen een programma samengesteld dat op alle drie de buitenlandse locaties wordt gebruikt. Voor Engels is in het kader van de afstemming gekozen voor een Engelse methode, omdat de leerlingen Engels volgen op beide scholen en de benadering in beide landen behoorlijk verschillend is. Leerlingen die op vmbo-niveau werken, gaan na het tweede of derde jaar veelal terug naar Nederland; om die reden hoeft het Rijnlands Lyceum Cobham zelden (een deel van) de theoretische leerweg aan te bieden. Het Rijnlands Lyceum Cobham biedt in het vierde jaar voor havo- en vwo-leerlingen een keuze aan uit twee stromen: de maatschappijstroom en de natuurstroom. De maatschappijstroom is gericht op de profielen Economie & Maatschappij en Cultuur & Maatschappij en de natuurstroom is gericht op de profielen Natuur & Gezondheid en Natuur & Techniek.

Aan het eind van het vierde leerjaar doen de Nederlandse leerlingen het examen voor het General Certificate of Secondary Education voor de vakken die zij op Reed's School Cobham hebben gevolgd. Naast de GCSE-vakken volgen zij op het Rijnlands Lyceum Cobham in ieder geval Nederlands, Engels, Duits en Frans. In deze vakken doen de leerlingen eveneens het IGCSE-examen. Enkele leerlingen - en dat worden er steeds meer - blijven daarna op Reed's School en doen examen op A-level niveau. In die gevallen volgen zij nog lessen Nederlands op het Rijnlands Lyceum Cobham, eveneens op het niveau van het A-level.

De school werkt samen met Reed's School aan een goede balans tussen kennis en vaardigheden. Reed's School heeft een ruime keuze aan extra-curricular activiteiten en de Nederlandse leerlingen nemen hier volop aan deel. Het is de bedoeling om in navolging van het Rijnlands Lyceum Aberdeen ook op projectbasis delen van het Middle Years Programme (MYP; areas of interaction) van het International Baccalaureate in het bestaande aanbod te integreren. De school organiseert van tijd tot tijd een projectweek waarbij veel vakken worden geïntegreerd. De afstemming op de individuele leerling en op het meest gewenste vervolgtraject is binnen de kleine setting optimaal. In beginsel krijgen alle leerlingen in klas 1 het basisvormingsprogramma aangeboden, maar zodra het nodig blijkt wordt het aanbod al in dat jaar aangepast aan het betreffende niveau: vmbo, havo of vwo. Deze differentiatie heeft ook consequenties voor het huiswerk en de toetsing.

De **onderwijstijd** die de school programmeert voor de in het Nederlands gegeven vakken is conform de adviestabel voor de basisvorming en de andere vakken worden geprogrammeerd volgens het Engelse onderwijssysteem. De leerlingen volgen op het Rijnlands Lyceum Cobham circa 40% van de lessen en op Reed's School 60%. Elke les duurt 35 minuten. De keuze van vakken is in goed overleg tot stand gekomen, met als uitgangspunt een goede voorbereiding op het vervolgonderwijs in Nederland.

Zowel op het Rijnlands Lyceum Cobham als op Reed's School Cobham komt lesuitval niet voor. In voorkomende gevallen nemen collega's waar en/of wordt het rooster aangepast. Zonodig ontvangen leerlingen ook na schooltijd extra begeleiding. Zelfstudie is in dit verband een middel dat nog meer aandacht zou kunnen krijgen. Aan het begin van iedere dag moeten de leerlingen zich bij hun tutor melden en wordt de eventuele afwezigheid geregistreerd.

De meest sterke onderdelen van het **onderwijsleerproces** zijn de structuur en de doelmatigheid, de steun die wordt geboden en de uitdaging die daarvan uitgaat en de afstemming op het individuele ontwikkelingsniveau. Wel is het van belang het doel van de les en de evaluatie aan het eind meer te expliciteren. Ook kan het gebruik van de doeltaal als voertaal in een aantal gevallen worden verbeterd. De gelegenheid tot zelfstandig en ontdekkend leren en werken is nog beperkt. Datzelfde geldt voor samenwerkend leren. Het is belangrijk de leerlingen mede-verantwoordelijkheid te geven voor hun eigen leer- en ontwikkelingsproces. Studieplanners die zich gefaseerd ontwikkelen tot studiewijzers zijn daartoe een geëigend middel. Alleen in klas 4 wordt dit middel toegepast, maar een opbouw vanaf klas 1 is aan te bevelen. Het is in het kader van de nodige variatie in werkvormen raadzaam het gebruik van ICT verder te ontwikkelen. Voor het uitvoeren van practica kan de school gebruik maken van de faciliteiten van Reed's School; roostertechnisch is dit evenwel niet altijd eenvoudig. Het Rijnlands Lyceum Cobham rapporteert driemaal per jaar over de vorderingen van de leerlingen en tussendoor worden ook driemaal cijferlijsten uitgereikt. Driemaal per jaar rapporteert de school ook (gefaseerd vanaf de huidige brugklas) over de vaardigheden via een op het Middle Years Programme gebaseerde beoordelingssystematiek. Op Reed's School krijgen de leerlingen tweemaal per jaar een rapport met commentaren; ook wordt een record book gebruikt dat dient als communicatiemiddel tussen leerlingen, school en ouders. Ook voor het Rijnlands Lyceum Cobham is dit een adequaat middel tot contact tussen de drie betrokken partijen, vooral ook waar het gaat om het huiswerk. Zeker vijf maal per jaar kunnen de ouders met de docenten van Rijnlands Lyceum Cobham spreken. De schoolgids geeft een volledig overzicht van alle mogelijkheden op dit terrein. Een van de docenten is bezig zich te oriënteren op de implementatie van een nieuw leerlingvolgsysteem. De secretaresse van de school vervult bij de vormgeving van de leerlingdossiers een belangrijke rol.

Het **schoolklimaat** is voorbeeldig. De samenwerking met het management en de docenten van Reed's School verloopt geheel naar ieders wens. De verhoudingen tussen de coördinator, de locatie-coördinator, de docenten, de secretaresse, de leerlingen en de ouders zijn goed en de lijnen zijn kort. De school informeert de ouders via de schoolgids, informatie-avonden en spreekavonden. Er is een parental advisory board die bestaat uit leden van het management van beide scholen en vertegenwoordigers van de ouders. Regelmatig brengen de ouders in dit verband advies uit aan het management van beide scholen. Aan het eind van ieder jaar wordt verslag gedaan aan alle ouders. De leerlingen doen mee aan uitwisselingsprogramma's met het Rijnlands Lyceum Wassenaar en met daaraan gelieerde scholen. Als voorbeeld van de geslaagde integratie tussen beide scholen in Cobham mag gelden dat dit jaar een Nederlandse leerling school captain van Reed's School Cobham is geworden. Tweemaal per jaar zijn er aparte projectweken voor de Nederlandse leerlingen.

Ook de ouders van het Nederlandse primair onderwijs in Woking worden vroegtijdig van informatie voorzien. In de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs doen zich weinig tot geen problemen voor, dankzij de goede samenwerking tussen de Prins Willem Alexanderschool en het Rijnlands Lyceum Cobham. Voor de leerlingen is het verder een voordeel dat de klassegrootte varieert: kleine klassen aan de Nederlandse kant en grotere klassen aan de Engelse. Terecht conformeert de school zich aan de geldende schoolregels, zoals bij het dragen van schooluniformen en het deelnemen aan de assemblies, chapel services en jaargroepbijeenkomsten. Ook voor wat betreft het veiligheidsbeleid past men zich aan aan Reed's School. In de schoolgids wordt verwezen naar de klachtenregeling van de buitenlandse vestigingen van het Rijnlands Lyceum Wassenaar; het verdient aanbeveling duidelijk te verwijzen of de regeling integraal op te nemen en ook melding te maken van de vertrouwensinspecteur.

De leerlingen krijgen de **zorg en begeleiding** die ze nodig hebben. De samenwerking tussen het Rijnlands Lyceum Cobham en Reed's School Cobham is ook op dit terrein goed, met name tussen de mentoren en de tutors. In de brugklas wordt veel aandacht besteed aan het leren leren. Op verzoek kunnen de leerlingen worden getest op dyslexie. Analyse van de uitkomsten vindt plaats in overleg met een deskundige van het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de ouders worden er uiteraard bij betrokken. Verder is het vooral de mentor die leerlingen begeleidt bij het leren studeren en op het sociaal-emotionele vlak. De dossiers van de leerlingen die het karakter hebben van een portfolio, geven er blijk van dat de systematiek van de leerlingenzorg voor verbetering vatbaar is. Op basis van een eenduidig en pragmatisch leerlingvolgsysteem zoals de school dat wil invoeren, zou, gekoppeld aan een overzicht van het geplande en gerealiseerde leerstofaanbod duidelijk moeten zijn welke resultaten de leerlingen hebben behaald. Tevens zou duidelijk moeten zijn of herhalings- of verrijkingsstof is gegeven. Mochten de resultaten daarna nog niet voldoende zijn, dan is een meer gerichte handelingsplanning op basis van een duidelijke analyse gewenst. In een handelingsplan moeten de volgende fasen herkenbaar zijn: het formuleren van een concrete (sub)doelstelling, de aard van de te bieden extra hulp, de wijze en het tijdstip van de evaluatie en de resultaten van een objectieve effectmeting. Ook het zogenaamde tailor made programme zoals de school dat verzorgt voor leerlingen die teruggaan naar Nederland kan met deze benadering aan structuur winnen.

De procedures voor in- door- en uitstroom zijn duidelijk. De schoolgids verschaft hierover heel adequate informatie. De determinatie geschiedt - blijkens de leerlingdossiers - heel zorgvuldig. De contacten met de toeleverende scholen en het vervolgscholen zijn goed. De mentoren van het Rijnlands Lyceum Cobham verzorgen de voorlichting over het vervolgonderwijs.

De **opbrengsten** zijn moeilijk te meten. Vanwege de relatief kleine aantallen leerlingen, het sterk fluctuerende patroon van in-, door- en uitstroom en het gegeven dat de leerlingen niet op het Rijnlands Lyceum Cobham afstuderen, kan de inspectie geen waardering geven voor de opbrengsten. Op onderdelen kan dat alleen wanneer de school deze gegevens zelf in kaart heeft gebracht en heeft geanalyseerd. Dat is het geval bij de uitstroomgegevens. De school heeft vanaf het vorige cursusjaar wel gegevens op het niveau van de individuele leerlingen beschikbaar, maar er zijn nog geen totaaloverzichten gemaakt waaraan conclusies kunnen worden verbonden.

De indrukken die vanuit verschillende invalshoeken worden gegeven, zijn evenwel positief. Dat geldt ook zeker voor het functioneren van de Nederlandse leerlingen op Reed's School Cobham en de resultaten die deze leerlingen voor het vak Nederlands op het niveau van de A-levels behalen. Gegevens met betrekking tot de vaardigheden heeft de school niet geïnventariseerd, maar de reacties vanuit Reed's School zijn ook over de verschillende vaardigheden van de Nederlandse leerlingen positief. Pas op het moment dat de school de individuele ontwikkelingslijnen in het leerlingvolgsysteem beter zichtbaar heeft gemaakt, kan objectief worden vastgesteld wat het uiteindelijke rendement van de inspanningen van de school is.

Verder is het zo dat de leerlingen aan het eind van klas 4 op Reed's School GCSE-examens afleggen.

Op geen van de in de bijlage genoemde indicatoren van het kwaliteitsaspect opbrengsten bestaan contra-indicaties - integendeel.

Samengevat kan worden gesteld dat de inspectie het NTC-onderwijs zoals dat door het Rijnlands Lyceum in Cobham wordt verzorgd, heel positief waardeert. De uitstekende samenwerking met het Rijnlands Lyceum Wassenaar, de andere buitenlandse vestigingen in Aberdeen en Muscat en Reed's School draagt daar in hoge mate aan bij. De goede kwaliteit moet echter worden gewaarborgd en verder ontwikkeld en daarvoor is nodig dat een cyclisch systeem van kwaliteitszorg wordt ontwikkeld. Dat kan heel pragmatisch van aard zijn. Een vastgesteld beleidsdocument - het schoolplan - is daarvoor een eerste vereiste. In het verleden gold het schoolplan van het Rijnlands Lyceum in Wassenaar ook integraal voor de buitenlandse vestigingen, maar gezien het specifieke karakter van het onderwijs in het buitenland is een variant daarvan of een apart schoolplan (waarin delen van eerder opgestelde documenten kunnen worden opgenomen) aan te bevelen. De inspectie heeft hierover goede afspraken gemaakt met de coördinator van de buitenlandse vestigingen. Een formele basis kan de ambitie van de school om het aantal buitenlandse vestigingen uit te breiden alleen maar ondersteunen en de positie daarvan in het totale onderwijsaanbod versterken.

5 VERVOLG VAN HET TOEZICHT

Op basis van dit PKO heeft de inspectie de volgende aanwijzing met betrekking tot wettelijke bepalingen waaraan de school niet voldoet :

de school heeft geen vastgesteld schoolplan.

De inspectie heeft met de coördinator van de buitenlandse vestigingen van het Rijnlands Lyceum de volgende afspraken gemaakt:

1. een schriftelijke verklaring zal worden ingediend waaruit blijkt dat de geldigheid van het vorige schoolplan wordt verlengd tot 1 oktober 2005
2. per 1 oktober 2005 zal een nieuw schoolplan worden vastgesteld, gebaseerd op het raamschoolplan van de Stichting NOB; het is aan de school om te bepalen in hoeverre dit schoolplan zal samenvallen met dat van het Rijnlands Lyceum Wassenaar en de andere buitenlandse vestigingen.

De bevindingen in dit PKO leiden tot de volgende conclusie over het vervolg van het toezicht (toezichtarrangement):

Het volgende bezoek van de inspectie zal bestaan uit een **periodiek kwaliteitsonderzoek**. Dit onderzoek zal waarschijnlijk plaatsvinden in 2009. Bij dat onderzoek zal specifiek aandacht worden besteed aan:

1. kwaliteitszorg
2. opbrengsten

BIJLAGE I

Overzicht waardering indicatoren

Bij elk kwaliteitsaspect (hoofdstuk 3) zijn indicatoren geformuleerd. Deze bijlage geeft een overzicht van die indicatoren met de waardering die de inspectie daaraan heeft toegekend.

In de waardering is tot uitdrukking gebracht in welke mate de indicatoren bijdragen aan de kwaliteit van het desbetreffende kwaliteitsaspect:

- 1 draagt niet of nauwelijks bij;
- 2 draagt onvoldoende bij;
- 3 draagt voldoende bij;
- 4 draagt in hoge mate bij.
- 5 Bij het domein 'Opbrengsten' is ook de categorie '5' (betekent 'niet te beoordelen') toegevoegd. In sommige gevallen kan de inspectie hier namelijk geen gefundeerd oordeel geven.

Bij elk kwaliteitsaspect is een beslisregel geformuleerd. Deze beslisregel geeft aan welke indicatoren ten minste in voldoende mate van toepassing moeten zijn voor een waardering 'voldoende' voor het kwaliteitsaspect. Dit vormt de onderbouwing van het kwaliteitsprofiel van de school, zoals dat is gepresenteerd in hoofdstuk 3.

Onder iedere tabel is een ruimte voor toelichting. De inspectie geeft hier een toelichting als zij afwijkt van de beslisregel.

Overzicht van Rijnlands Lyceum Cobham

Domein 'Zorg voor kwaliteit'

Kwaliteitsaspect: Kwaliteitszorg	1	2	3	4
De school bewaakt systematisch de kwaliteit van het onderwijs en neemt maatregelen om de kwaliteit te behouden en zo nodig te verbeteren.		●		
	1	2	3	4
1.1 De school heeft inzicht in de eigen uitgangssituatie.			●	
1.2 De school heeft haar doelen geformuleerd.			●	
1.3 De school evalueert systematisch de kwaliteit van haar opbrengsten en van het onderwijs en leren.		●		
1.4 De school werkt gericht aan verbetering van de kwaliteit van haar onderwijs.		●		
1.5 De school legt verantwoording af aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.		●		
1.6 De zorg voor kwaliteit is systematisch.		●		
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicator 1.4 en twee van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Toetsing	1	2	3	4
De school waarborgt de kwaliteit van de toetsing.			●	
	1	2	3	4
2.2 De school waarborgt de kwaliteit van de toetsen, testen en werkstukken.			●	
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: één van de twee indicatoren.				

Toelichting:

De school heeft geen 'eigen' schoolexamens. Om die reden kan indicator 2.1 ("De school waarborgt de kwaliteit van de schoolexamens".) niet worden beoordeeld.

Domein: Onderwijs en leren

Kwaliteitsaspect: Leerstofaanbod	1	2	3	4
Het leerstofaanbod stelt leerlingen in staat zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs.				●
	1	2	3	4
3.1 Het leerstofaanbod bereidt leerlingen voor op het vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt.				●
3.2 De school voorziet in een breed aanbod gericht op de verwerving van kennis, inzicht, vaardigheden en houdingen.				●
3.3 Het leerstofaanbod vertoont samenhang.			●	
3.4 Het leerstofaanbod is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.				●
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 3.1 en 3.4.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Tijd				
	1	2	3	4
Leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
	1	2	3	4
4.1 De school programmeert voldoende onderwijstijd.			●	
4.2 De leer- en studietijd is voor leerlingen voldoende om zich het leerstofaanbod eigen te maken.			●	
4.3 De tijd voor onderwijs en leren is afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.				●
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 4.1 en 4.2.				

Toelichting:

Hoewel voor klas 4 (en in feite ook voor de klassen 5 en 6) in strikte zin niet wordt voldaan aan de bekostigingsvoorwaarde 3 uren per week te besteden aan de Nederlandse Taal en Cultuur, beoordeelt de inspectie de programmering van de onderwijstijd toch als voldoende; immers, door ook andere vakken in het Nederlands te onderwijzen en door een zorgvuldig huiswerkbeleid te voeren, vindt compensatie plaats. Daarnaast zijn per cursusjaar twee zogenaamde 'RLC-weken' ingeroosterd, die niet voorkomen in de programmering van Reed's School Cobham.

Kwaliteitsaspect: Onderwijsleerproces				
	1	2	3	4
De onderwijsleersituaties bieden leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning voor het leren.				●
	1	2	3	4
5.1 De school zorgt voor een functionele en uitdagende leeromgeving.			●	
5.2 De onderwijsactiviteiten zijn gestructureerd en doelmatig.				●
5.3 Leraren zorgen voor voldoende ondersteuning en uitdaging van de leerlingen.				●
5.4 Leraren begeleiden op een systematische en stimulerende wijze onderwijsleerprocessen.			●	
5.5 Leerlingen zijn actief gericht op leren.			●	
5.6 Leraren volgen de vorderingen en ontwikkeling van hun leerlingen.			●	
5.7 Leraren zorgen ervoor dat het onderwijsleerproces is afgestemd op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.				●
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 5.2, 5.3, en 5.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Schoolklimaat				
	1	2	3	4
De school zorgt voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat.				●
	1	2	3	4
6.1 Personeelsleden en leerlingen gaan op een positieve manier met elkaar om.				●
6.2 De school zorgt voor een aangename, motiverende omgeving voor leerlingen.				●
6.3 De school zorgt voor een aangename, stimulerende werkomgeving voor personeelsleden.				●
6.4 De school stimuleert de betrokkenheid van ouders en verzorgers.				●
6.5 De school speelt een functionele rol binnen de lokale en regionale gemeenschap.				●
6.6 De school zorgt voor veiligheid.				●
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 6.1, 6.2 en 6.6 en één van de andere indicatoren.				

Toelichting:

Kwaliteitsaspect: Zorg en begeleiding				
	1	2	3	4
De school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs en zorgt voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
	1	2	3	4
7.1 De school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen.			●	
7.2 De school begeleidt leerlingen systematisch tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs, arbeid of beroep.				●
7.3 De school kent gunstige voorwaarden voor de begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.4 De school zorgt voor begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften.			●	
7.5 De school betreft ouders/verzorgers bij de zorg en begeleiding van de leerlingen.				●
Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dragen ten minste de volgende indicatoren 'voldoende' bij: indicatoren 7.2, 7.3 en 7.4.				

Toelichting:

Domein: 'Opbrengsten'

Kwaliteitsaspect: Opbrengsten					
	1	2	3	4	5
De prestaties van leerlingen liggen ten minste op het niveau dat op grond van hun kenmerken mag worden verwacht.					●
8.2 De cijfers van het centraal examen liggen voor de opleiding vmbo-g/t ten minste op het niveau dat mag worden verwacht.					●
8.3 De cijfers van het centraal examen liggen voor de opleiding havo ten minste op het niveau dat mag worden verwacht.					●
8.4 De cijfers van het centraal examen liggen voor de opleiding vwo ten minste op het niveau dat mag worden verwacht.					●
8.5 De leerlingen beheersen aan het einde van de opleiding vaardigheden op een niveau dat mag worden verwacht.					●
8.6 Leerlingen behalen het opleidingsniveau dat verwacht mag worden.					●
8.7 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-b/k.					●
8.8 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-g/t.					●
8.9 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding havo.					●
8.10 De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vwo.					●
8.11 Leerlingen vervolgen met succes hun schoolloopbaan.					●
<p>Beslisregel: Voor een waardering 'voldoende' dient van 8.1 t/m 8.4 ten minste de helft van de beoordeelde indicatoren voldoende te zijn, én daarnaast moet of indicator 8.6 voldoende zijn of ten minste de helft van de indicatoren 8.7 t/m 8.10, voorzover beoordeeld. Als een school maar één opleiding heeft, dan moet bij 8.1 t/m 8.4 resp. 8.7 t/m 8.10 de desbetreffende indicator voldoende zijn.</p>					

Toelichting:

BIJLAGE II

Kwaliteitsaspect 1: Kwaliteitszorg

Toelichting: Scholen zijn primair zelf verantwoordelijk voor de kwaliteit van het gegeven onderwijs. In de Wet op het voortgezet onderwijs wordt voorgeschreven dat scholen een kwaliteitszorgbeleid dienen te voeren. Dit beleid moet ook in het schoolplan beschreven zijn.

Kwaliteitszorg betreft activiteiten die erop gericht zijn de kwaliteit van het onderwijs te bepalen, te bewaken, te borgen en te verbeteren.

Elke school zal daartoe, rekening houdend met de kenmerken van de leerlingen en met de wensen van belanghebbenden uit de omgeving van de school, dienen aan te geven wat zij onder kwalitatief goed onderwijs verstaat. Ze zal die opvattingen dienen te vertalen in doelen en zal systematisch moeten nagaan of zij die doelen ook bereikt. Op basis daarvan zal zij zich doelen voor verdere verbetering moeten stellen, die worden opgenomen in een meerjarig schoolontwikkelingstraject. Ze zal vervolgens dienen na te gaan wat de effecten van die verbeteractiviteiten zijn en zal daarover dienen te communiceren met de betrokken geledingen. Het geheel kenmerkt zich door een cyclische aanpak.

Kwaliteitsaspect 2: Toetsing

Toelichting: *Regelmatig nagaan of leerlingen de aangeboden leerstof beheersen en/of bepaalde leerdoelen bereikt hebben, is belangrijk. Bovendien kan uit de opbrengsten van het onderwijs worden afgeleid hoe een school haar functies vervult en haar doelstellingen bereikt. Derhalve gaat de inspectie na in hoeverre de school de kwaliteit van toetsinstrumenten en het juiste gebruik ervan garandeert.*

Kwaliteitsaspect 3: Leerstofaanbod

Toelichting: *Het leerstofaanbod, dat de kennis, vaardigheden en houdingen bepaalt die leerlingen door het onderwijs kunnen verwerven, dient leerlingen in staat te stellen zich optimaal te ontwikkelen en voor te bereiden op het vervolgonderwijs en/of de arbeidsmarkt. Daarom behoort het te voldoen aan de kerndoelen en te voorzien in een breed aanbod van kennis, vaardigheden en houdingen. Bovendien dient het voldoende structuur en samenhang te vertonen en afgestemd te zijn op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.*

Kwaliteitsaspect 4: Tijd

Toelichting: *Een noodzakelijke voorwaarde voor leren is dat leerlingen ook de tijd hebben om zich het leerstofaanbod eigen te maken. Een school behoort daarom voldoende onderwijstijd te programmeren en deze evenwichtig over de vakken te verdelen. Daarnaast dient de onderwijstijd efficiënt te worden ingezet en te worden afgestemd op de onderwijsbehoeften van leerlingen.*

Kwaliteitsaspect 5: Onderwijsleerproces

Toelichting: De onderwijsleersituaties dienen leerlingen voldoende gelegenheid, uitdaging en ondersteuning te bieden voor het leren. Daartoe behoort er sprake te zijn van een functionele en uitdagende leeromgeving, waarbinnen gestructureerde en doelmatige onderwijsactiviteiten plaatsvinden. De leerlingen dienen zich ondersteund en uitgedaagd te voelen. Er behoort sprake te zijn van een systematische en stimulerende begeleiding van onderwijsleerprocessen en van leerlingen die actief zijn gericht op leren. Bovendien dienen leraren de vorderingen en ontwikkeling van leerlingen te volgen en het onderwijsleerproces af te stemmen op de onderwijsbehoeften van de leerlingen.

Kwaliteitsaspect 6: Schoolklimaat

Toelichting: De school hoort voor een veilig, ondersteunend en uitdagend schoolklimaat te zorgen. Dit dient tot uiting te komen in de positieve manier waarop personeelsleden en leerlingen met elkaar omgaan, in een aangename en motiverende omgeving voor leerlingen en leraren, in een goede betrokkenheid van ouders bij de school, in de functionele rol die de school speelt in de gemeenschap en in de zorg die er is voor veiligheid.

Kwaliteitsaspect 7: Zorg en begeleiding

Toelichting: De school behoort leerlingen systematisch te begeleiden tijdens hun schoolloopbaan en bij de keuze voor vervolgonderwijs, arbeid of beroep. Daarnaast dient ze te zorgen voor een systematische begeleiding van leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Daartoe is het nodig dat de school gunstige voorwaarden kent voor de begeleiding van leerlingen, dat er duidelijke procedures zijn voor in-, door- en uitstroom en dat er functionele contacten zijn met scholen waar leerlingen vandaan komen of naartoe gaan. Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften behoren tijdig te worden gesignaleerd en ook op planmatige wijze hulp te krijgen. De school behoort ouders in voldoende mate bij de begeleiding te betrekken.

Kwaliteitsaspect 8: Opbrengsten

Toelichting: Bij het kwaliteitsaspect opbrengsten wordt nagegaan of de prestaties van leerlingen ten minste het niveau hebben dat op grond van de kenmerken van de populatie leerlingen verwacht mag worden. Dit betreft zowel de eindexamenresultaten, alsook de beheersing van een aantal vaardigheden die voor maatschappelijk functioneren gewenst zijn. Daarnaast is er aandacht voor het interne rendement, met specifieke aandacht voor tussentijdse uitval. Ten slotte worden ook de uitstroom naar vervolgonderwijs en werkveld hierbij betrokken en het functioneren van de leerlingen in dat onderwijs en het werkveld.

Praktijkonderwijs:

Toelichting: Voor het praktijkonderwijs beperkt de inspectie zich voor de beoordeling tot de indicatoren die specifiek betrekking hebben op deze onderwijssoort. De kwaliteit van het intern rendement wordt beoordeeld waarbij van de school mag worden verwacht dat zij voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften een individueel uitstroomprofiel heeft opgesteld, op basis hiervan vorm en inhoud geeft aan de leerroute met een individueel gericht aanbod en dit regelmatig evalueert. Daarnaast geeft de inspectie een oordeel of de school opleidt voor de arbeidsmarkt. Van de school mag worden verwacht dat zij haar aanbod mede afstemt op de eisen van de arbeidsmarkt en dat de school de uitstroom in beperkte mate volgt en zo mogelijk analyseert hoe de leerlingen functioneren op de arbeidsmarkt. Hierdoor kan de school haar inspanningen en kwaliteit op onderdelen bijstellen.